

Ali YÖRÜR

Trakya Üniversitesi,
Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Doktora Öğrencisi
Edirne/TÜRKİYE
ali.yorur@hotmail.com

ORCID ID: 0000-0003-1434-2995

**HASAN DÂNİŞ BEY'İN
KERBELÂ MERSİYESİ**

KERBELA ELEGY OF HASAN DÂNİŞ BEY

DOI Number: 10.28981/hikmet.494455

ÖZ

Kerbelâ hadisesi, İslam tarihinin en hazin olaylarından birisidir. Kerbelâ'da Hz. Muhammed'in torunu Hz. Ali'nin oğlu Hz. Hüseyin ve ailesinin şehit edilmesi İslam âlemini derinden etkilemiştir. Kerbelâ hadisesi edebiyata konu olmuş ve birçok şair tarafından mersiyeler kaleme alınmıştır. Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini ve duyulan üzüntüyü dile getiren şairlerden biri de XIX. yüzyılda yaşamış olan Hasan Dâniş Bey'dir. Çalışmamıza konu olan eser, Hasan Dâniş Bey'in terkib-i bend nazım biçimi ile yazılmış olan Kerbelâ Mersiyesi'dir. Mersiye, şairin Divançe'sinin içerisinde. Toplam 4 bend ve 100 beyitten oluşmaktadır.

Bu makalede mersiyeler, Kerbelâ mersiyeleri ve Hasan Dâniş Bey hakkında kısa bilgi verildikten sonra onun Kerbelâ Mersiyesi'nin transkripsiyonlu metni verilip incelemesi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hasan Dâniş, Kerbelâ, Mersiye, Hz. Hüseyin

ABSTRACT

The battle of Kerbela is one of the most sorrowful events of Islamichistory. In Kerbela, the killing of Hussain, who was the son of Ali and the grandchild of Muhammad the Prophet, and his family has affected Islam World deeply. The battle of Kerbela has become subject in literature and many poets wrote elegies on this battle. One of the poets, who mentioned the battle, in which Hussain was martyred, and the sorrow felt about it is Hasan Daniş Bey, who lived in 19th century. His work addressed in the present study is the "Kerbela Elegy" written in "terkib-i bend" verse form. The elegy is in the Divançe (Small Collection of Lyric Poems) of the poet. It consists of 4 stanzas and 100 couplets.

In this study, brief information was provided about elegies, Kerbela elegies, and Hasan Daniş Bey and the transcribed text of his work "Kerbela Elegy" with transcription was examined.

Keywords: Hasan Dâniş, Kerbelâ, Elegy, Hazrat Hussein

Giriş

Ölüm, yaşayan bütün canlılar için kaçınılmaz bir sondur. İnsanoğlu bu sona çoğu zaman hazırlıksız yakalanmış ve ayrılık hissi sebebiyle de ölüm karşısında hep üzüntü duymuştur. Ölen kişiden ayrı kalmak her zaman insana acı vermiştir. Tarih boyunca bu acı çeşitli şekillerde dile getirilmiş ve ağıtlar söylenmiştir. Ölenin arkasından dile getirilen; ölen kişiye karşı duyulan özlem, onun yaptığı iyilikler, bu dünyada bıraktığı izler gibi güzel duyguların yanında onun ölümüne sebep olan feleğe yapılan sitemler veya ölümden diğer insanlar sorumlu ise onlara karşı duyulan öfkeler, sitemler, edilen beddualar hep bu şiirlerin konusu olmuştur. Klasik Türk edebiyatında ve Alevî-Bektaşî şiir geleneğinde ise ölenin arkasından ifade edilmek istenen duygular mersiye türü ile dile getirilmiştir (Çakır 2012: 706). Mersiyelerin zaman içinde birtakım değişikliklere uğradığı, başlangıçta kişisel bir acının dışı vuruluşundan ibaret iken, zamanla millî bir felaket karşısında yükselen feryatlara dönüştüğü görülür. Meselâ, çok yaygın olmamakla birlikte yitirilen topraklar için; “şehir mersiyeleri”, sevilen bir hayvanın ölümü için; “hayvan mersiyeleri”, vatanın içine düştüğü olumsuz durumu tasvir etmek için de; “vatan mersiyeleri” kaleme alınmıştır (Canım 2010: 130).

Klasik Türk edebiyatında padişahların, devlet büyüklerinin, şehzadelerin ölümleri üzerine yazılan mersiye türünün Anadolu’da görülen ilk örnekleri XV. yüzyıldadır. Mersiye türü XVI. yüzyılda en muhteşem örneklerini verir. Daha sonraki yüzyıllarda mersiye sayısında önemli ölçüde azalma görülür (İsen 1993: XXXIII). Türk edebiyatında genel manada mersiyelerde bir düşüş yaşanırken Kerbelâ mersiyelerinde durum farklıdır. XVI, XVII, XVIII. yüzyıllarda bu mersiyelerin sayıları artarak devam eder. XIX. yüzyılda ise Kerbelâ mersiyelerinin sayısında beklenmedik bir artış görülür. XX. yüzyılda da aynı hızla Kerbelâ mersiyesi yazılırken bu artış 1930’lu yıllara kadar devam eder. Kerbelâ mersiyesi yazma geleneği 1940’lardan itibaren hızını kaybeder (Çiftçi 2008: 16)

Genel olarak Dînî-Tasavvufî Türk Edebiyatı’nda, özellikle Alevîlik-Bektaşîlik gibi zümre edebiyatlarıyla divan, halk ve âşık edebiyatlarında Kerbelâ hadisesiyle ilgili olarak müstakil eserler, mersiye ve manzumeler telif edilmiş, ayrıca başta divan şairleri olmak üzere konuya eğilen sanatkârların, halk âşıklarının his ve hayal dünyalarının ortaya konmasında Kerbelâ adı önemli bir mazmuna dönüşmüştür. Türk edebiyatında Kerbelâ olayını ele alan lirik eserlerin pek çoğu manzum olmakla birlikte manzum-mensur karışık ve sadece mensur eserler de kaleme alınmıştır. Bunlar arasında mesnevî, kaside, gazel, terci-i bend, terki-i bend, murabba, muhammes, müseddes, rubâî, tuyuğ, ilâhî vb. nazım şekillerinde aruzla yazılanlar önemli yer tutmaktadır (Aslan ve Erdoğan, 2009: 50).

Türk edebiyatında, Hz Hüseyin’in Kerbelâ’da şehit edilmesini konu edinen eserlerin genel adı “Maktel-i Hüseyin”dir. Nazım-nesir karışık da kaleme alınan bu makteller, özellikle Muharrem ayında topluca okunup dinlenir. Arap ve İran edebiyatlarında örneklerine rastladığımız maktellerin Türk edebiyatında da örnekleri verilmiştir. Türk edebiyatındaki en eski maktel, on dördüncü yüzyılda yazılan Kastamonulu Şazi’nin “Dâsitân-ı Maktel-

i Hüseyin'idir. Fuzûlî'nin Hadîkatü's-Süedâ'sı, Lamiî'nin Maktel-i Âl-i Resûl'ü bu türün önemli örnekleridir (Şahin 2011:182).

Klasik Türk edebiyatındaki Kerbelâ Mersiyeleri üzerine birçok çalışma yapılmış, kitaplar, tezler ve makaleler hazırlanmıştır.¹ Biz de bu çalışmamızda Hasan Dâniş Bey'in Kerbelâ Mersiyesi'ni ele alacağız.

Hasan Dâniş Bey

Hasan Daniş Bey, 1243/1833 yılında Selanik'te doğdu. Rus harbinde Silistre'de muhafız iken şehit olan Selanikli Musa Paşa'nın oğludur (Yavuz ve Özen, 1972: II/ 84). İlk tahsilini Selanik'te yaptı. Babasının Tophane Reisliği esnasında Humbarahâne Topçu Mektebi'ne kayıt oldu. Buradan yüzbaşı rütbesiyle mezun oldu. Rahatsızlığından dolayı istifa etti. Memur yetiştirmek üzere kurulan Mahrec-i Aklam'a devam etti ve oradan mezun oldu. Çeşitli yerlerde memuriyet ve kaymakamlık yaptı. Mudanya Kaymakamlığı'na tayin olundu. 1293/1876 yılında Mudanya'da vefat etti. Hasan Daniş Bey, Hintli ulema ve meşayih'tan olan Sibgatullah Nuri Efendi'den maddi ve manevi ilim tahsil etmiştir (Cunbur 1999: I/396).

Oğlu Şevket Gavsî Özdönmez, babasının vefatına şu üç mısrayla tarih düşürmüştür:

Vâlidim Dâniş Beg itdi cânib-i Hakk'a sefer

Vâlidim Dâniş Beg itdi belde-i 'Adn'e sefer

Rûh-ı Dâniş buldı yer cennetde (Şevket Gavsî 1314:32)

Kerbelâ Mersiyesi'nin de içinde bulunduğu Dîvânçe'de 2 na't, 9 gazel, 1 sâkî-nâme ve babasının vefatına yazdığı bir tarih vardır. Sâkî-nâme Müberra Gürgendereli tarafından yayımlanmıştır (Gürgendereli 2002).

¹ Kerbelâ Mersiyeleri üzerine yapılan tez, kitap ve makale çalışmalarından bazıları şunlardır: Bünyamin Çağlayan, Kerbelâ Mersiyeleri, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eski Türk Edeyatı Anabilim Dalı Doktora Tezi, Ankara, 1997; Mehmet Arslan, Mehtap Erdoğan, Kerbelâ Mersiyeleri, Grafiker Yayınları, Ankara, 2009; Bilge Kaya "Muharrem Ayı ve Kerbelâ Mersiyeleri" Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, Sayı: 33, ss. 501-519, 2005; Kahraman Özkök, Osmanlı Dönemi Şeyhlerinden Kerbelâ Mersiyeleri, Revak Kitabevi, İstanbul, 2014; İ. Hakkı Aksoyak, Mehmet Arslan, "Gelibolulu Mustafa Âlî'nin Kerbelâ Mersiyelerini Muhtevî Bir Risâlesi: "Sübhâtü'l Abdâl'", Türklük Bilimi Araştırmaları, Sayı: II: ss. 49-67, 1996; Hüseyin Algül, Mustafa Kara, Ehl-i Beyt Kerbelâ ve Mersiye, Bursa Büyükşehir Belediyesi Kitaplığı, Bursa, 2014, Ekrem Bektaş, "Diyarbakırlı Kâmi'nin Hadîka-i Ma'nevîyesi", CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı 1, Beşeri Bilimler Sayısı, 2014; Mümine Çakır, "Kadîmî'nin Kerbelâ Mersiyeleri", Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic Volume 7/1 Winter, p. 705-725, 2012; Cemil Çiftçi, Aşkın Hazineleri Makâlîd-i Aşk (Kerbelâ Mersiyeleri), Kevser Yayınları, İstanbul, 2008; Mehtap Erdoğan, "Sivaslı Ali Şâdî ve Kerbelâ Mersiyelerini ihtiva Eden Sırışk-i Mâtem Adlı Eseri", Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Yıl: 2, Sayı: 2, ss. 54-72, 2009.

Hasan Dâniş Bey'in Kerbelâ Mersiyesi

Çalışmamıza konu olan Kerbelâ Mersiyesi, Edirne Selimiye Kütüphanesi 2206 numarada kayıtlı olan Hasan Dâniş Bey'in *Dîvânçe*'sinin içinde bulunmaktadır.

Hasan Dâniş Bey'in Kerbelâ Mersiyesi, terkîb-i bend nazım şekliyle yazılmış olup 4 bend ve toplam 100 beyitten oluşmaktadır. Eser, aruzun mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'îlü fâ'ilün kalıbıyla yazılmıştır.

Hasan Dâniş Bey, Kerbelâ Mersiyesi'ne geleneksel olarak mersiyelerde görülen felekten şikâyet ederek başlamaktadır:

Gördün mi ey gönül felek-i kîne-âveri
Maḥv itmiş 'aks-i âyine-i şad-Sikenderi

Daha sonra Hz. Hüseyin'in kahramanlığını ve büyüklüğünü anlattığı bölüm bulunmaktadır. Hz. Hüseyin'in büyüklüğünü anlatmak imkânsızdır ve onun şam yüz tane Sencer Şâh'ı söhretsiz hale getirir:

Ol serveriñ feḫâmeti şıgmaz lisânıma
Fermân-berim iken sırr-ı mülk süḫan-veri
.....
Şâhib-kırân emîr-i cihân ḫazret-i Hüseyin
Kem-nâm ider feḫâmeti şad Şâh-ı Sencer'i

İkinci bendde, Kerbelâ'da Hz. Hüseyin'in şehit edilmesini anlatmakta ve Kerbelâ toprağının etrafa güzel misk kokular yaydığını ifade etmektedir:

Nâf-i ğazâl-i müşğ midir ḫâk-i Kerbelâ
Neşr eylemekde şemme-i müy-ı mu'anberi

Sonra şair, Yezîd'in ihanet ettiğini, sert tavırlarla asi olduğunu ve mahşerde cezaların çok zor olacağını hatırlamadığını söyler:

Bilmem nasıl ihânet ile 'âķibet Yezîd
Bir serkeş oldı tıtdı bir eṭvâr-ı ḫahḫarı
.....
Ḳahr-ı celâl-i ḫanceri bilmez ki der-ḫafâ
Yâd eylemez girîve-i âlâm-ı mahşeri

Şair, üçüncü bendde dedikoduyu terk etmesi gerektiğini yoksa ayrıntılardan bir kitap çıkacağını söyleyerek son bende geçer:

Terk eyle ḫîl ü ḫâli teferru' kitâb olup

Tâ kim huzûr-ı feyz ola kalb-i mazharı

Hasan Dâniş Bey, son bendde kendisi için dua eder ve Kerbelâ şehitlerinin hürmetine şefaate nail olmak ister:

Dergâh-ı Kibriyâda kıyâm eyle **Dânişâ**

Olur hemîşe lâyıķ-ı dâb-ı şenâ-veri

Yâ Rabb be-hürmet-i dem-i mazlûm-ı bî-günâh

Yâ Rabb be-devlet-i ser-i âl-i peyemberi

Mersiyeinin sonunda da Allah'tan kendisini âl-i abâya kul etmesini ve selamını götürmesi için Sebâ'nın Hüdhüd'ünün habercisi olmasını ister:

Yâ Rabb hemîşe âl-i 'abâya kul it beni

Bağış eyle taht-ı serverine ya'nî Qanber'i

Peyk-i selâmım ola hemân hüdhüd-i Sebâ

Luţf-ı şabâ-yı 'âţifetiñ lik rehberi

Sonuç

Hız. Hüseyin'in Kerbelâ'da ailesiyle birlikte şehit edilmesi İslam tarihini derinden etkilemiştir. Türk edebiyatında bu olaydan duyulan üzüntüyü dile getirmek için birçok mersiye yazılmıştır. Çalışmamıza konu olan eser, Hasan Dâniş Bey tarafından kaleme alınmıştır. Terkîb-i bend nazım şekli ile yazılmış olan Kerbelâ Mersiyesi, 4 bend ve 100 beyittir.

Klasik Türk edebiyatında kaleme alınan Kerbelâ Mersiyeleeri metinlerinin mümkün olduğunca neşredilmesinde fayda vardır. Bu gaye ile hakkında fazla bilgi bulunmayan bir Kerbelâ Mersiyesi'ni ortaya koyan bu çalışmanın, hem alana hem de bu konuda çalışacaklara katkı sağlayacağı kanaatindeyiz.

Mersiye-i Şehinşâh-ı Kerbelâ

I

Mef'ülü Fâ'ilâtü Mefâ'ilü Fâ'ilün

1. Gördüñ mi ey gönül felek-i kîne-âveri
Mağv itmiş 'aks-i âyine-i şad-Sikenderi
2. Ol dil-şikesteyim ki 'adüvvdür cihân baña
Şad pâreyim ki her biri bir fitne hançeri

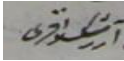
3. Ol tiğ-i pür-belâ gibi ben deşne-i cefâ
Behrâm-ı Ğür'uñ olmada çerh kaçmeri
4. Şad hârḥâr-ı püte-i hâr eylemiş beni
Bir hârı zabṭ ider nice başlu ejderi
5. Gerçi dehân-ı zaḥmım olur pür-zebân saña
Lîk 'adûya her biri bir zehr-i neşteri
6. Ferzâne-i cihân-ı tekâzâ benim felek
Bilmem ne zann ider bu şükûh-ı kalenderî
7. Görmüş midir benim gibi şaḥs-ı belâ-nümâ
Her sırr-ı ḥikmetini güherî tām mazharı
8. Bî-rengem inḳılâb-ı zamân ile ol ḳadr
Eyler televvün nazarım seng-i cevheri
9. Kemter nigâhım eyler iken ḥâki kîmiyâ
Bir demde ḥâk ider yine kibrît-i aḥmeri
10. Ğayb u şühûdı ṭarf-ı nigâhımda 'âlemiñ
Pervâz ider hümâ-yı ser-i bâm-ı ḥâveri
11. Seyr eyledim bu ṭurfe sarâyı ne sîmiyâ
Ferş-i ḥayâldir o ḳadr-i revnaḳ u feri
12. Bir ordugâh-ı fitne ki pehnâ-yı âsumân
Ber-tâb ider o 'arşada ḥurşîd-i şeş-peri
13. Bir bâr-gâh-ı 'ucbe ki iḳbâli ber-hevâ
Çetr-i felek düşer ṭağılur çend aḥteri
14. 'Ucbemizle âh ki ḡazap eylemekdedir

Gerdün iktidâr şükûh-i ğazanferî

15. Kim şahş-ı bî-emân-ı felek pençe-i kaçâ
Yektâ uşûl-i şavlet o bir bâzdir cerî
16. Hep dâr u ğiri şâh-ı şehîdân üzeredir
Bilmez degil sır-ı kaçâ-yı muğadderi
17. Pür ğayret itdi keşmekeş-i deşt-i Kerbelâ
Kim ol sırr-ı sa'âdete düşdi seferberi
18. Tıtdı cihânı gerd-i rikâb-ı 'azîmeti
Âyîne-i şafâdan olup dür peykeri
19. Virdi sırr-ı celâ-yı vaţan ğalbine cilâ
Endüh-ı tâb-ı ğurbet imiş aşl cevheri
20. Ol serveriñ fehâmeti şığmaz lisânıma
Fermân-berim iken sırr-ı mülk süğan-veri
21. Ol dâveri bu ğüne ider bir cihân şenâ
Bir de ğaţib-i menķibet-i 'arş-ı minberi
22. Pâk iğtişâm-ı salţanat-ı tağt-ı sermedî
Şâhib-i zimâm 'atıfet-i rağt-ı Ğaydarı
23. 'Âlî-maķâm-ı mekremet-i kişver-i şehâ
Dârâ ğulâm-ı ma'delet-i dâd-ı dâveri
24. Şâhib-ķırân emîr-i cihân ğazret-i Ğüseyn
Kem-nâm ider fehâmeti şad Şâh-ı Sencer'i
25. Şevket nişân-ı cünd-i şehîdân-ı Kerbelâ
Zıll-i zalîl-i ğudret-i deşt-i dilâveri

II

1. Terk-i vaķâr-ı salţanatı zıll-i devleti
Edhem süvâr-ı menzileti 'izz ü mefĥarı
2. Cism-i Ői'âr Muĥammed teni kendi muţlakâ
Ĥiř u tebâr mekremetini cânı cevheri
3. Deşt-i ġazâda řa'řa'a-endâz-ı şeş-cihet
Burc-ı 'atâda luţfi yaķar mâh-ı enveri
4. Mülk-i ġinâda târik-i dârât-ı bî-vefâ
Tîġ-i ġazâda ġâni'-i 'ayř-i atâ seri
6. Mâhiyyeti dilîr-i cihân-gîr-i saţveti
Ĥayřiyyeti emîr-i kerâmât-ı efseri
7. řavletle Erdeřîr-i ser-i sâĥa-i vegâ
Heybetle ųoldurur ĥařemi heft-kiřveri
8. Behrâm-ı çerĥ tîġ-i celâlini hem ųutar
Hem sâyebân-ı devleti gerdûn-ı aĥđarı
9. Zâl-i sipîhr ġavs-i celâliyle hem duta
Hem gösterir kerâmeti ųavr-ı kerem-veri
10. Gerdûn-ı dūna himmeti itmez temelluķı
Gerdûn çeker mi ol ġadr-i iķbâl-i evferi
11. řıġmaz cihâna ĥařmeti iñmez belî livâ
ųüġile ser-firâz idi cünd-i mużafferi
12. Đarb-ı ĥıyâm eylemedi iltifât ile
Ĥâţır-pesend bulmadı bu ųarafa çadırdı

13. Encüm-şümâr-ı 'âlem iken mehçe-i garrâ
Hemçün semâ zemîni tutar idi leşkeri
14. Kaldırdı hayf otağ-ı mu'allâ nişânını
Nesr-i felek kim üstine açmışdı şehperi
15. Zerrîn-i mehçesine konardı henüz hümâ
İtmişdi zıll-i şevketi pür-nür ol yeri
16. Bend itdi kâr-u-bâr firâk-ı iktirânını
Kıldı ol iftirâk ciger-hûn 'askeri
17. Cem' itdi ordugâhını bir heybet intimâ
Çâk itdi zühre-i dil-i a'dâ-yı ebteri
18. Mânend-i serv şaldı serin sâye-i İlâh
Tutdı zemîni şa'sa'a-i tîğ u miğferi
19. Terk itdi raşş u rahtın olup tâbî'-i kazâ
Gitdi zimâm-ı devlet ü iqbâl-i serveri
20. Çâk oldı hürmet demi ile o deşt-gâh
'Âlem o demdir orda
21. Nâf-i gazâl-i müşg midir hâk-i Kerbelâ
Neşr eylemekde şemme-i müy-ı mu'anberi
22. Ditrer Hüseyn üstine tîğ-i kazâ meded
Düşmez mi 'adüvünüñ elinden yâ hançeri
23. Olsun ser-i mübâreki ser-dâde-i rızâ
Seyr eyle devlet-i ser-i iqbâl-i yâveri

24. Olmaz mı daği âyine-i kürre nâ-bedîd
Kim jengbâr kıldı o vech-i münevveri
25. İtmez mi dehri şüret-i maḥv-i hebâ hebâ
Böyle alur mı lehçede gerd-i mükedderi
26. Ey çerḫ-i dün hep seniñ olsun cihân cihân
İkbâl-i devlet u çeşm-i mülk-i mihteri
27. Hep ihtişâm-ı kâzibedir nâşıra ğınâ
İklîl ü taḫt-ı müşerref fer-i mülk-deri
28. Secde iderdi mihr ile meh âsitânına
Zerre adar şayılmaz idi 'abd-i aḫarı
29. Eylerdi gerd-i sâḫası gerdün-ı i'tilâ
Biñ aḫter-i sa'âdet olur idi müşteri
30. Serdâde-i itâ'at idi taḫt-ġâhına
'Âlem o şâhıñ olmuşidi ulı kemteri
31. Pîr-i felek o devlete itmişdi ittikâ
Perverde-i semâḫat idi luḫfi çâkeri
32. İtmişken âl-i beyte teveccüh bütün cihân
Olmuş iken daḫîl-i emân-i peyemberi
33. Eyler iken cenâb-ı imâmâna iḫtidâ
Dehriñ Ḥüseyn-i a'zam iken şâḫ-ı ekberi
34. Aşlâ tereddüd itmez iken ibre-i derün
Semt-i ḫuzûrdan göremezken o dîgeri
35. Bir sūy-ı incizâb iken ol ible-i vefâ

Çekmiş iken hemân hep o şuya göñülleri

36. Bilmem nasıl ihânet ile 'âkıbet Yezîd
Bir ser-keş oldu tutdı bir eṭvâr-ı aharı
37. Oldı tarîd-i dergeh-i sulṭân-ı enbiyâ
Kesb eyledi şe'âmet-i iblîs-i ekferi
38. Bir gûne zâhir eyledi kîn-i 'adâveti
Küfr-i nihân birden 'ayân olur ekşeri
39. Gördüñ mi muzmeri pençe pür ḥabs-i ihtivâ
Pür ḥabs ihtivâ nice gördüñ mi muzmeri
40. Âl-i resûla kıymada pür pîşe vü şabûr
Kıldı şehîd bir nice zât-ı müiri
41. ahr-ı celâl-i ḥanceri bilmez ki der-afâ
Yâd eylemez girîve-i âlâm-ı maḥşeri

III

1. Ol dem ki 'arza-gâh-ı şeh bî-emân olur
Zât-ı celâl-i İzed ider dâd-güsteri
2. Ol dem ki bir fezâ görünür dehşet-i enmâ
Dîvân-ı 'izzetini açılır perde-deri
3. Ol dem ki kıymet dem mazlûm söylenür
Elṭâf-ı bî-behâ olur el-ḥa berâberi
4. Ol dem ki reşḥ-i rahmet olur ya'ni ḥûn-behâ
Yâût ider meziyyet-i âb-ı muaṭṭarı
5. Maḥşer degil o an bir ıbızıl bahâr

- Gülgün giyerler orada dîbâ-yı 'abkarî
6. Gül-naḥline döner ٲoĸınur giydigi abâ
ana boyanmış âh ki şâf-ı semenberi
7. Nâb-ı azmâ-yı kerem-i nigâh-ı şasüddur
Bâĝ-ı İremde her biri bir ĝonce-i arî
8. Hünîn olur nihâl-ı gül-i gülbün-i ḥayâ
Gül-bergi gibi an dökilür nâz-perveri
9. Luṫf-ı İlâh bulmuş 'aceb böyle gerdenini
'Arz itmede te'eřşür-i alb-i řanevberi
10. Egmiř nihâl-i adlerini 'uřve-i şabâ
Olmuş vezân o serde şüküh-ı mübeşşeri
11. Müjĝân-ı ḥür ḥulle utar târ-ı nazradan
Tâ ferş ider niyâz ile ĝisû-yı 'anberi
12. Kim bâz olunca üřve ider buru'-ı liâ
Âb-ı te'eşşür ile olar nergis-i teri
13. Cem'ıyyet-i melâlet-i endüh-ı pür-keder
Maĝbûṫ olur birâderine ḥâl-i dâderi
14. Eyler cenâb-ı Fâṫıma dergâha ilticâ
Hep ḥânedânını bulur ol yerde mâderi
15. Pîrâhen-i Hüseyme baar ḥün-feřân görür
Ĝüyâ vücudı bir afes-i nâvek-deri
16. utmaz kenâr-ı řemle-i dü-nîm-ı murtażâ
Heybetle fetḫ itmiřiken bâb-ı Ḥayberi

17. Mağbûṭ-ı ḥaşr-i ekber olur mâ-mezâ henüz
Serkeş edâ ki hiç olamaz yâr u hemseri
18. Maḥşer içinde kıpmuş 'aceb başka Kerbelâ
Dutmuş ḥabîbini der-i Mevlâda duḡteri
19. Lerzân ider ḥazân-ı belâ serv-i sidreyi
Ṭübâ-yı cennete tokınur belki şarşarı
20. Nâgâh olunca dest-güşâ seyyidetü'n-nisâ
Naḥl-i İrem şular dökilür tâ ki nev-beri
21. Eyler zuhûr ğayret-i bî-imtidâd şan
Ṭavr-ı 'acîb-i ḥazret ider dâd-güsteri
22. Qahr u celâl-i heybet-i sultân-ı mâ-yeşâ
Berbâd ider o ḥışm ile ḥaşm-ı müdemmeri
23. Ḥaşm-ı 'anîd-i fâcire eyne'l-meferr olur
Şeyn-i tefâvüt içre ser-i kûy-ı serserî
24. Ser-menzil-i girîve-i pür-şiddet-i cezâ
Eyler çerâĝ o dūzahı saḡt-i mermeri
25. Terk eyle kıl ü qâli teferru' kitâb olup
Tâ kim ḥuzûr-ı feyz ola qalb-i maḡharı

IV

1. Dergâh-ı Kibriyâda kıyâm eyle **Dânişâ**
Olur hemîşe lâyıq-ı dâb-ı şenâ-veri
2. Yâ Rabb be-ḥürmet-i dem-i maḡlûm-ı bî-günâh
Yâ Rabb be-devlet-i ser-i âl-i peyemberi

3. Yâ Rabb be-burc-ı menzilet-i Haydar fenâ
Yâ Rabb be-evc-i künküre-i çerh u çenberi
4. Yâ Rabb ne feyźdir dil-i sūzānda dūd-ı āh
Tāb-ı nedāmet ile yanar alb-i micmeri
5. Ālūde-tāb-ı dūd-ı haa Őim'e-i 'aa
Āh-ı derūn bir yere or 'ūd-ı akeri
6. Yâ Rabb ne dil-Őikeste tebeh-kārdır bu 'abd
Merhem-sān olur mı tesellā-yı oŐ-teri
7. Kāfūr-ı hāŐŐ-ı merametiñ eyle mūmiyā
KevŐer-i neŐā-ı hāliŐ ser-i mūyesseri
8. Yâ Rabb hemiŐe āl-i 'abāya ul it beni
BaŐ eyle tat-ı serverine ya'ni anber'i
9. Peyk-i selāmım ola hemān hūdhūd-i Sebā
Luf-ı Őabā-yı 'āfetiñ lik rehberi

Kaynakça

- Aksoyak, İ. Hakkı ve Arslan, Mehmet. (1996), "Gelibolulu Mustafa Alı'nın Kerbelâ Mersiyelerini Muhtevî Bir Risālesi: "Sūbhātü'l Abdāl"", Türklük Bilimi AraŐtırmaları, Sayı: II: ss. 49-67.
- Algül, Hüseyin ve Kara, Mustafa. (2014), Ehl-i Beyt Kerbelâ ve Mersiye, Bursa Büyükşehir Belediyesi Kitaplığı, Bursa.
- Arslan, Mehmet ve Erdoğan, Mehtap. (2009), Kerbelâ Mersiyeleeri, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Bektaş, Ekrem. (2014), "Diyarbakırlı Kāmî'nin Hadıka-i Ma'neviyesi", CBÜ Sosyal Bilimler Dergisi, Cilt: 12, Sayı 1, Beşeri Bilimler Sayısı.
- Canım, Rıdvan. (2010), Divan Edebiyatında Türler, Grafiker Yayınları, Ankara.
- Cunbur, Müjgan (hzl.). (1999), İbnü'l-Emin Mahmud Kemal İnan, Son Asır Türk Şairleri, C. 1, AKM Yayınları, Ankara .

- Çağlayan, Bünyamin. (1997), *Kerbelâ Mersiyeleri*, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- Çakır, Mümine. (2012), "Kadîmî'nin Kerbelâ Mersiyeleri", *Turkish Studies International Periodical For The Languages, Literature and History of Turkish or Turkic* Volume 7/1 Winter, p. 705-725.
- Çiftçi, Cemil. (2008), *Divan Şiirinde Kerbelâ Ağıtları*, Kevser Yayınları.
- Çiftçi, Cemil. (2008), *Aşkın Hazineleri Makâlîd-i Aşk (Kerbelâ Mersiyeleri)*, Kevser Yayınları, İstanbul.
- Erdoğan, Mehtap. (2009), "Sivaslı Ali Şâdî ve Kerbelâ Mersiyelerini İhtiva Eden Sırışk-i Mâtem Adlı Eseri", *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 2, ss. 54-72.
- Gürgendereli, Müberra. (2002), "Hasan Dâniş Beğ'in Sâkînâmesi", *Türk Kültürü* 470: ss. 335-340.
- İsen, Mustafa. (1994), *Acıyı Bal Eylemek Türk Edebiyatında Mersiye*, Akçağ Yayınları, Ankara.
- Kaya, Bilge. (2005), "Muharrem Ayı ve Kerbela Mersiyeleri" *Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı: 33, ss. 501-519.
- Şahin, Halil İbrahim. (2011), "Kerbela Olayının Sözlü Geleneğe Yansıması: İmam Hasan ve İmam Hüseyin Destanı", *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi*, Sayı 60, s. 182-183.
- Şevket Gavsî. (1314), *Şair Dâniş Beg, Yovanaki Panayotidis Matbaası*, İstanbul.
- Özkök, Kahraman. (2014), *Osmanlı Dönemi Şeyhlerinden Kerbela Mersiyeleri*, Revak Kitabevi, İstanbul.
- Yavuz, A. Fikri ve Özen, İsmail. (hızl.) (1972), *Bursalı Mehmet Tahir Efendi Osmanlı Müellifleri*, Meral Yayınları, İstanbul.